

μοῦ ξελίθισε τὸ σπῖτι (ἐπέφερε ἡθικὴν καταστροφὴν τῆς οἰκογενείας μου). Συνών. βρωμόσογο, γυφτοσειριά, παλιοοικογένεια, παλιόσογο, παλιοφάρα, σκυλλόσογο.

γυφτόσπερμα τό, ἐνιαχ. γυφτόσπαρμα πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ σπέρμα.

Ὁ γόνος, τὸ γέννημα γύφτου, ὁ ὑπὸ μητρὸς Ἑλληνίδος καὶ πατρὸς γύφτου γεννηθεὶς πολλαχ. Συνών. γυφτόπιασμα.

γυφτόσπιτο τό, σύνθηθ. γυφτόσπιτον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ σπῖτι.

1) Οἰκία εὐτελῆς, πτωχικὴ καὶ ἀκάθαρτος σύνθηθ. *Τί εὐχαρίστηση βροῖσαι καὶ κάθεται μέσα 'ς αὐτὸ τὸ γυφτόσπιτο; σύνθηθ.* || Φρ. *Νὰ σὲ δῶ 'ς τὸ γυφτόσπιτο νὰ κάτ'ς!* (ἄρ.) Εὐβ. (Αἰδηψ.) Συνών. βρωμόσπιτο 1, γυφτοκόλυβο 2, γυφτοκόνακο 1β. 2) Μεταφ. οἰκογένεια ἀνευ ἡθικῶν ἀρχῶν Πελοπ. (Βάλτ. Γαργαλ. Χώρα Τριφυλ.) *Ἄλλοτε νὰ μὴν ἔχης σκέση μ' αὐτὸ τὸ γυφτόσπιτο Χώρα Τριφυλ.* Συνών. βρωμόσπιτο 2, παλιόσπιτο.

γυφτοσπορά ἡ, Πελοπ. (Γαργαλ. Μαργελ. Παιδεμέν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ σπορά.

Γυφτόσπερμα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γυφτοστάφυλλο τό, Πελοπ. (Ἀχαῖα Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ σταφύλι.

Εἶδος εὐγεύστου σταφυλῆς, ἐχούσης χρῶμα κήρινον καὶ ὀριζοῦσας πρωτῆρας ἐνθ' ἄν. *'Στ' ἀμπέλι ἔχεις κατὶ γυφτοστάφυλα, φέρε' κανένα νὰ φάμε Ἀχαῖα.* Πβ. γυφτοκόριθο.

γυφτοστούρναρο τό, ἐνιαχ. γυφτουστούρναρον Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ στουρνάρι.

Στουρνάρι, πυρίτης λίθος οὐχὶ καλῆς ποιότητος.

γυφτοσύνη ἡ, Ρόδ. κ.ά. — Χ. Χρηστοβασ., Ν. Ἑστ. 18 (1935), 849 γυφτουσύν' Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γύφτος.

1) Ἡ ιδιότης τοῦ γύφτου, ἡ ἀπρεπὴς συμπεριφορὰ ἐνθ' ἄν. *Μόνο μιὰ Ρωμιά γυναῖκα θὰ μπορούσε νὰ τὸν βαπτίσῃ 'ς τὴν ἀγάπη της, νὰ τοῦ βγάλῃ τὴ γυφτοσύνη ἀπὸ πάνω του, νὰ τὸν ξεγυφτίσῃ Χ. Χρηστοβασ., ἐνθ' ἄν.* 2) Ἡ φιλαργυρία Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Ρόδ. κ.ά. Συνών. γυφτιά 4γ, τσιγκοὺνιά.

γυφτοσάκμακο τό, ἐνιαχ. γυφτουσάκμακον Μακεδ. (Στεφανιν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσακμάκι.

Πρόχειρος καὶ αὐτοσχέδιος ἀναπτῆρ ἀποτελούμενος ἐκ τεμαχίου κατεργασμένης ἴσκας, σιδήρου καὶ πυρολίθου ἐνθ' ἄν. *Κάναμι γυφτουσάκμακον μὲ προκάβ', ἀτσάλ' καὶ ἴσκα Μακεδ.* (Στεφανιν.)

γυφτοσάντιρο τό, Πελοπ. (Γαργαλ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσαντίρι.

Σκηνὴ Ἀθιγγάνων ἐνθ' ἄν. Ἀπάνον ἀπ' τὸν Ἀι-Σπυ-

ρίδωνα εἶναι οὕλα τὰ γυφτοσάντιρα (Ἀι-Σπυρίδωνας = ὄν. συνοικίας). Πβ. γυφτοκόνακο. β) Μεταφ., μικρὰ ξυλίνη οἰκία, προχείρως καὶ ἀτέχνως κατασκευασθεῖσα: *Σπίτι εἶναι φτοῦνο φτοῦ ἡ γυφτοσάντιρο;*

γυφτοσεκουριά ἡ, ἐνιαχ. γυφτουσεκουριά Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσεκουριά.

1) Κτύπημα πελέκως, ἐγκοπὴ προελθοῦσα ἐκ κτυπήματος πελέκως ἐνθ' ἄν. 2) Μεταφ., τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, ἐκ τοῦ σχήματος Στερελλ. (Παρνασσ.): Ἄσμ.

Κι ἀπ' τὸ πολὺ τὸ σείσιμο κι ἀπ' τὸ πολὺ καμάρι

κόπηκε ἡ βρακοζώνη της καὶ τ' ἀχαμνὸ της 'φάνη.

Κι ἄλλος τὸ λέει «λάμο ἀρνὶ» κι ἄλλος «λαγὸς κοιμᾶται»,

μ' αὐτὸ δὲν εἶναι λάμο ἀρνὶ μονὶδὲ λαγὸς κοιμᾶται,

παρ' εἶναι γυφτουσεκουριά, ποὺ 'σιάζει τὰ στελιάρια.

γυφτοσίμπιδο τό, ἐνιαχ. γυφτουσίμπιδον Ἡπ. γυφτουσίβ'δον Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσιμπίδι.

Εἰδικὴ λαβὴς τῶν χρυσοχόων.

γυφτοτσινί τό, ἐνιαχ. γυφτουτσινί Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσινί, τὸ ὅποιον ἐκ τοῦ Τουρκ. *çini* = πορσελάνη.

Εἶδος ἐρυθροῦ, εὐθρόπτου καὶ εὐτελοῦς ποιότητος τιτανολίθου ἐνθ' ἄν.

γυφτοτσούκαλο τό, πολλαχ. γυφτουτσούκαλον Εὐβ. (Ἀκρ.) Ἡπ. (Κουκούλ.) Στερελλ. Αἰτωλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ τσουκάλι.

1) Πηλίνη χύτρα χρησιμοποιοῦμένη ὑπὸ γύφτων πολλαχ. 2) Μεταφ. ἐπὶ παίδων ἰδιαιτέρως καὶ γυναικῶν, ὁ ἐκ φύσεως ἢ ἐξ ἀκαθαρσίας μελανωπὸς πολλαχ. *Φτοῦν' ἡ δυχατέρα σου τίνους ἔμψασε;* *Ἐναι ἓνα γυφτοτσούκαλο Πελοπ.* (Γαργαλ.) *Βρέ, τοῦ γυφτουτσούκαλον! Πῶς ἔγινε ἔτσ', κακόμοιρον;* Εὐβ. (Ἀκρ.) *Ἀσι μι ἡσυχον, χρυστιανέ μ', αὐτὴν εἰν' σουστὸ γυφτουτσούκαλον Στερελλ.* (Αἰτωλ.) *Τὶ γυφτοτσούκαλο εἰν' αὐτὸ τὸ παιδί! Πελοπ.* (Καλάβρυτ.) *Τί θέλ'ς, μουρὲ γυφτουτσούκαλον, κι φουνάεις ἔτσ';* Ἡπ. (Κουκούλ.) Συνών. ἀραποτσούκαλο, μαυροτσούκαλο, σκαρλῆς.

γυφτούλι τό, Ἡπ. (Κόνιτς. κ.ά.) κ.ά. γυφτούλ' Ἡπ. (Δωδών.) Θεσσ. (Γερακάρ. Μαυρέλ. Νερόμυλ. Φωτειν. κ.ά.)

Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.) γιουφτούλ' Μακεδ. (Κοζ.)

Ἰποκορ. τοῦ οὐσ. γύφτος.

Α) Κυριολ., ὁ μικρὸς γύφτος ἐνθ' ἄν. *Οἱ γύφτοι μὲ τὰ γυφτούλια τ'ς Ἡπ.* || Παιδικ. ἄσμ.

Ἐντικα, ἰντικούλια, | χύθ'καν τὰ φασούλια,

θὰ τὰ μάσουν τὰ γυφτούλια

Ἡπ. (Δωδών.) Συνών. ἀρκοὺδο γυφτόπουλο, γυφτάκι, γυφτόπουλο 1.

Β) Μεταφ. 1) Παῖς πολυμελοῦς πτωχῆς οἰκογενείας ἀνυπόδητος καὶ κακοενδεδυμένος Θεσσ. (Γερακάρ. Μαυρέλ. Νερόμυλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.): *Ἐφ'να σταχτόκ'λουρα 'ς τὴ στάχτ' μέχρ' νὰ γέν' τοῦ φονμί, νὰ φᾶν, τὰ γυφτούλια Γερακάρ. Θὰ πᾶν νὰ μάσ'ν παρᾶδὶς νὰ ζήσ'ν κι νὰ τρανέψ'ν τὰ γυφτούλια τ'ς Γήλοφ.* 2) Ὑπὸ τὸν τύπον γυφτούλι καὶ γυφτούλι φα-

